

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење Закона о културном наслеђу садржан је у одредбама члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области културе и заштите културних добара.

II. Разлози за доношење закона

Република Србија има Закон о културним добрима („Службени гласник Републике Србије”, бр. 71/94, 52/11–др.закони, 99/11 – др.закон, 6/20 – др.закон и 35/21 – др.закон) који је усвојен 1994. године и осим термилошке застарелости, у међувремену, до данас, су се променила два устава, и читав друштвено политички систем па је било потребно ускладити се са правни системом. Поред тога Закон из 1994. године је по свом карактеру био и општи пропис јер је уређивао општа, заједничка питања заштите културних добара (архивистику, музеологију, стару и ретку књигу, непокретна културна добра и кинотеку) а истовремено је уређивао и посебно сваку област заштите културних добара. Из ових разлога Закон о културним добрима из 1994. године је компликован и обиман пропис, са бројним одредбама које су скоро неприменљиве.

Из ових разлога предлаже се промена правног уређења заштите културних добара у Републици Србији, на тај начин што би се донео један општи пропис којим би се законом уредио област очувања и организовани систем заштите културног наслеђа и статус културног наслеђа и поставила општа јединствена правила и основе заштите културних добара у Републици Србији, као и посебни закони којима би се уредиле поједине области заштите културних добара.

Тако овај Закон дефинише културно наслеђе, врсте културног наслеђа, односно материјално културно наслеђе и нематеријално културно наслеђе, утврђује, циљеве заштите и очувања културног наслеђа, Стратегију заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији, врсте културног наслеђа, вредновање културног наслеђа, утврђивање културних добара, упис у регистар и вођење регистра културних добара, нематеријалног културног наслеђа и евиденцију добара која уживају претходну заштиту, Национални регистар нематеријалног културног наслеђа, јединствени информациони систем културног наслеђа, опште мере заштите, делатност заштите и очувања културног наслеђа, установе заштите и очувања културног наслеђа, делатност установа заштите, услови за њено основање, почетак рада и обављање делатност, мрежу установа заштите, централне, матичне и територијално надлежне установе заштите, поставља заједничке опште мере заштите и очувања културног наслеђа, подршку научно-истраживачким и образовним активностима на заштити и очувању културног наслеђа, утврђује права и обавезе власника и држалаца културних добара и добара под претходном заштитом, уређује промет комерцијално коришћење и експропријацију културних добара, увоз, уношење и извоз и изношење културних добара, повраћај културних предмета као имплементацију Директиве 2014/60/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. о повраћају културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 (исправка), Спроведбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1081/2012 од 9. новембра 2012 за потребе Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 о извозу културних

добара (Кодификована верзија), Уредба Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 од 18. децембра 2008. о извозу културних добара (Кодификована верзија), Уредба (ЕУ) 2019/880 Европског парламента и Савета од 17. априла 2019. о уносу и увозу културних добара, као одредбе са одложеном применом после уласка Србије у Европску унију, и надзор над применом Закона. Предложеним законом је утврђено да Министарство образује Национални комитет за материјално културно наслеђе и Национални комитет за нематеријално културно наслеђе.

На овај начин створен је оквир да Република Србија свеобухватно уреди област заштите и очувања културног наслеђа и да створи правни оквир за детаљно уређење делатности посебним законима из свих области заштите културних добара, као основним извором права за ову материју.

Уколико имамо у виду значај културног наслеђа, не само за историју, науку и културу већ и за задовољавање потреба грађана, неопходно је хитно уређивање ове материје у циљу очувања културног наслеђа.

- Проблеми које закон треба да реши

Овај Закон, као основни извором права за ову материју, треба да обезбеди институционалне основе за детаљно уређење свих делатности културно наслеђа посебним законима из свих области заштите културног наслеђа, као и да обезбеди правни оквир за обезбеђивање услова неопходних за обављање делатности заштите и равномеран развој установа заштите. Тако би, поред већ донетих закона којим се уређује музејска, архивска и делатност заштите старе и ретке библиотечке грађе, требали да се донесу закони из области заштите непокретних културних добара, филмске и остале аудиовизуелне грађе.

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање система заштите културног наслеђа као и постављање система и организације и функционисање делатности заштите и очувања културног наслеђа ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању делатности.

Осим тога, садашњи законски оквир је делимично застарео и не уређује бројна питања која су од значаја за рад установа и примену добре праксе из света на коју треба да се угледамо.

Законско уређивање обавеза права и обавезе власника и држалаца културних добара и добара под претходном заштитом, Јединствени информациони систем културног наслеђа, питања права и обавеза установа заштите, њихову делатност, стварање мреже установа заштите културног наслеђа, вођење упис у регистар и вођење регистра културних добара, нематеријалног културног наслеђа и евиденцију добара која уживају претходну заштиту, категорисање и утврђивање културних добара, уређивање добара под претходном заштитом, промет и извоз културних добара, повраћај културних предмета у земљу, надзор над применом закона и инспекцијски надзор, образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе и бројна друга питања су важна ради стварања јединственог система за очување и заштиту све укупно културно наслеђе Србије.

- Циљеви који се доношењем закона постижу

1. Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување културних наслеђа и културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем овог закона. Уређивање ове материје законом ће утицати и на развој свести о важности очувања културних добара и нашег наслеђа за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе.

2. Успостављање правно уређеног и организованог система заштите и очувања културног наслеђа, његове идентификације, проучавања, вредновања, категорисања, проучавања и коришћења, као циља овог закона.

3. Уређивање институционалног и правног основа за заштиту и коришћење свих облика културног наслеђа.

4. Јасно дефинисање и остваривање циљева заштите и очувања културног наслеђа.

5. Доношење Стратегије заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији.

6. Јединствено уређивање система вредновање и утврђивања вредности материјалног и нематеријалног наслеђа, као и утврђивања културних добара и идентификације и евиденције нематеријалног културног наслеђа.

7. Успостављање јединственог система делатности заштите и очувања културног наслеђа које обављају за то основане установе заштите и очувања културног наслеђа.

8. Успостављање Мреже установа заштите културног наслеђа Републике Србије, коју чине јавне установе заштите: централне, матичне и територијално надлежне установе заштите.

9. Образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе.

10. Обезбеђивање подршке научно-истраживачким и образовним активностима на заштити и очувању културног наслеђа.

11. Усклађеност са обавезујућим прописима ЕУ, који се односе на увоз, уношење и извоз и изношење културних добара, повраћај културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице Европске Уније.

- Разматране могућности да се проблем реши и без доношења прописа

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

1) status quo – не доношење Закона о културном наслеђу, односно не мењање важећег Закона о културним добрима,

2) измене односно допуне Закона о културним добрима којим би се извршила корекција дела уочених проблема или

3) доношење новог закона који би у потпуности регулисао ову област.

Прва опција није одржива из разлога што више није могуће постојећим правним оквиром обезбедити потпуну заштиту и очување културних добара.

Друга опција би подразумевала измене и допуне Закона о културним добрима у погледу низа питања које тај закон недовољно или уопште не регулише. Ово не би било добро решење имајући у виду обим потребних измена, односно допуна, те је из наведених разлога целисходније доношење новог закона који би поставио јединствене основе за

област културног наслеђа на савремен начин поставио организацију и функционисање делатности заштите, које би се појединачним прописима разрадиле.

- Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање система заштите културног наслеђа као и поставање система и организације и функционисање делатности заштите ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању делатности.

Имајући у виду значај културног наслеђа и културних добара у савременом свету који их је препознао и као један од битних елемената покретача привредног раста, туристичке понуде једне земље и битног услова за разумевање прошлости и будућности једне земље, неопходно је сва питања у вези настанка културних добара, чувања и заштите као и друга питања у вези надлежности и рада установа заштите културног наслеђа и обавеза и права власника и држаоца, као и питања нематеријалног културног наслеђа уредити општим законом, којим ће поставити правни основи за уређење посебних области заштите културног наслеђа.

III. Основни правни институти и појединачна решења

I. ОСНОВНИМ ОДРЕДБАМА (чл. 1–12) дефинисани су: предмет закона; циљ закона, термини и дефиниције, културно наслеђе, врсте културног наслеђа, право на културно наслеђе, циљеви заштите и очувања културног наслеђа, остваривање заштите и очувања културног наслеђа, обавеза заштите, Стратегију заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији, Средства за остваривање заштите, очувања и коришћења културног наслеђа.

Овим законом уређује се систем заштите и очувања културног наслеђа. (члан 1).

Чланом 2. Нацрта закона о културном наслеђу (у даљем тексту: Нацрт закона) је уређен да је циљ овог закона успостављање правно уређеног и организованог система заштите и очувања културног наслеђа кроз откривање, прикупљање, истраживање, документовање, проучавање, вредновање, заштиту, очување, представљање, интерпретацију, коришћење и управљање културним наслеђем.

У члану 3. Нацрта закона дефинише се термини и дефиниције.

У члану 4. Нацрта закона дефинише се да је културно наслеђе скуп ресурса, материјалних и нематеријалних, наслеђених из прошлости, препознатих као одраз и израз непрекидно еволуирајућих вредности, уверења, знања и традиција, насталих интеракцијом човека и простора током времена.

Одредбом члана 5. утврђено су врсте културног наслеђа које може бити материјално културно наслеђе и нематеријално културно наслеђе, као и да материјално културно наслеђе чини непокретно и покретно културно наслеђе. Културна добра су део материјалног културног наслеђа вреднована и утврђена у складу са законом.

Чланом 6. уређује се право на културно наслеђе, које има право да користи свако под једнаким условима, као и право на доступност и приступ културном наслеђу које се може ограничити само ради заштите јавног интереса, права и слобода других. Такође је утврђена и обавеза сваког да поштује културно наслеђе.

Циљеви заштите и очувања културног наслеђа утврђени су чланом 7, остваривање заштите и очувања културног наслеђа, чланом 8, а обавеза заштите чланом 9. Нацрта закона.

Чланом 10. Нацрта закона утврђено је да Влада, на предлог министра надлежног за културу доноси Стратегију заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији за период од пет година. Тим чланом утврђена је и садржина Стратегије, као и учешће Централних установа заштите и очувања културног наслеђа у сарадњи са матичним установама заштите и очувања културног у изради Стратегије. Овим одредбама утврђено је и да АП Војводина, преко својих органа, у области културе, у складу са законом утврђује Програм развоја заштите културног наслеђа АП Војводине, у складу са Стратегијом, и предлаже део Стратегије за територију АП Војводине.

Чланом 11. Нацрта закона прецизира да су предвиђа термини којима су у овом закону означени положаји, професије, односно занимања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе, као и супсидијарна примена закона којим се уређује општи управни поступак и закона којим се уређује инспекцијски надзор.

Средства за остваривање заштите, очување и коришћење културног наслеђа, према члану 12, обезбеђују се у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе као и из других извора, у складу са законом.

II. МАТЕРИЈАЛНО И НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ (чл. 13-25) садржи одредбе којима се дефинише материјално културно наслеђе, у оквиру кога непокретна културна добра и покретна културна добра.

Материјално културно наслеђе су, како је утврђено у члану 13. Нацрта закона, ствари и творевине материјалне културе од општег интереса које уживају посебну заштиту утврђену овим законом, дели се на: непокретна културна добра, покретна културна добра и добра која уживају, односно добра под претходном заштитом.

Непокретна културна добра су: културни предели, просторне културно-историјске целине, споменици културе, археолошка налазишта и знаменита места, како је утврђено у члану 14. Нацрта закона, а његов саставни део чини заштићена околина, као и покретне ствари које су функционално, естетски и на други начин повезане са непокретним културним добром да чине јединствену целину, а чијим се одвајањем суштински умањује његова вредност (припадак).

Културни предео, просторно културно-историјска целина, споменик културе, археолошко налазиште и знаменито место дефинисани су одредбама чл. 15 – 19. Нацрта закона.

Покретна културна добра су музејска грађа, архивска грађа, филмска и остала аудиовизуелна грађа и стара и ретка библиотечка грађа који су дефинисани су одредбама чл. 20 – 23. Нацрта закона.

Нематеријално културно наслеђе, како је дефинисано чланом 24. означава праксе, приказе, изразе, знања, вештине, као и инструменте, предмете, артефакте и културне просторе који су с њима повезани, које заједнице, групе и, у појединим случајевима, појединци, препознају као део свог културног наслеђа, и оно се преноси с генерације на генерацију, заједнице и групе га изнова стварају, у зависности од окружења, њихове интеракције са природом и историје, пружајући им осећај идентитета и континуитета, а области у којима се испољава су утврђени у члану 25. Нацрта закона.

III. ВРЕДНОВАЊЕ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА (чл. 26-40). Чланом 26. Нацрта закона се утврђује да се културна вредност материјалног и нематеријалног наслеђа утврђује на основу чињеница о својствима и особеностима наслеђазначаја за очување идентитета и културе, као и историјских, уметничких, архитектонских, археолошких, антрополошких, етнолошких, духовних, природњачких, техничких, научних, друштвених, економских и других вредности.

Критеријуми за утврђивање вредности културног наслеђа утврђени су чланом 27, а чланом 28. да на основу утврђене културне вредности културна добра чини: добра која уживају претходну заштиту, добра под претходном заштитом, културна добра.

Добра која уживају претходну заштиту су, како је дефинисано чланом 29. ствари и творевине за које се претпоставља да поседују културне вредности културног добра, и она уживају исту заштиту као и културна добра.

Обавеза обавештавања надлежне установе заштите у случају проналажења или на други начин контакта са стварима и творевинама за које се претпоставља да поседују својства, као поступања са посебном пажњом, да не дође до њиховог оштећења или другог нарушавања својстава, као ни до изношења из Републике Србије или пуштања у унутрашњи или међународни промет, утврђено је у члану 30. Нацрта закона.

Овакве обавезе утврђене су чланом 31. и у случају да открије елементе археолошког наслеђа, односно ископа из земље, односно извади из воде добро које ужива претходну заштиту, као и да налазачу може припасти новчана награда, осим уколико до открића није дошло приликом вршења ископа у оквиру грађевинских или било које друге врсте послова за чије обављање је неопходно прибављање посебног одобрења или дозволе, односно уколико до открића није дошло на већ регистрованом археолошком налазишту или археолошком локалитету, у ком случају се откривени елементи археолошког наслеђа имају предати надлежној установи заштите без и без права на откуп.

Трајна претходна заштита археолошких локалитета, (евидентираних и неевидентираних) односно археолошког подручја утврђена је чланом 32. Нацрта закона.

Добро које ужива претходну заштиту, а налази се у земљи или води, или је извађено из земље или воде, у државној је својини, како је утврђено у члану 33. Нацрта закона.

Евиденцирање добара које уживају претходну заштиту воде установе заштите и утврђују мере заштите, као и поступак евидентирања утврђен је одредбама члана 34. Нацрта закона. Новина је да режим претходне заштите отпочиње моментом предузимања управних радњи на идентификацији добра за које се верује да поседују својства из члана 26. Нацрта закона. Прецизирано је да претходна заштита евидентираних добра из става 2. овог члана за који је Министарству упућен образложени предлог за његово утврђивање за културно добро ради даљег поступка из чл. 43. и 44. овог закона, продужава се до окончања тог поступка. Новина је и да је утврђено да је претходна заштита аудиовизуелног и филмског наслеђа трајна.

Случајеви у којима престаје претходна заштита предвиђена је чланом 35. Нацрта закона.

Културно добро према категоријама утврђени су у члану 36. Нацрта закона (културно добро, културна културно добро од великог значаја и културно добро од изузетног значаја). Новина је прецизирање да се културна добра сматрају културним добрима III категорије, културна добра од великог значаја се сматрају културним добрима

II категорије и културна добра од изузетног значаја се сматрају културним добрима I категорије.

Својства која треба да испуни културно добро утврђени су чланом 37, културно добро од великог значаја чланом 38. а културно добро од изузетног значаја чланом 39. Нацрта закона.

Културно наслеђе уписано на Унескове листе светског наслеђа ужива посебан приступ, заштиту, старање и бригу (члан 40. Нацрта закона).

IV. УТВРЂИВАЊЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА (члан 41-54). Да се културна добра утврђују актом о утврђивању и његова садржина, утврђено је чланом 41, а мере заштите које се утврђују актом о утврђивању културних добара чланом 42. Нацрта закона.

Надлежност Владе за утврђивање непокретних културних добара и непокретних културних добара од великог значаја, поступак утврђивања, и обавезе Републичког завода за заштиту споменика културе у поступку утврђивања, уређене су одредбама чл. 43. и 44. Нацрта закона.

Надлежност музеја, архива, кинотеке и библиотеке, чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе за утврђивање покретних културних добара и надлежност Народног музеја Србије, Државног архива Србије, Народне библиотеке Србије и Југословенске кинотеке, за утврђивање покретних културних добара од великог значаја, акт којим се утврђује и поступак утврђивања, уређене су одредбама чл. 45 – 47. Нацрта закона.

Надлежност Народне скупштине Републике Србије за утврђивање културних добара од изузетног значаја, акт којим се утврђује и поступак утврђивања, уређене су одредбама члана 48. Нацрта закона.

Република Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе обезбеђују услове за очување нематеријалног културног наслеђа, како је утврђено у члану 49. Нацрта закона, којим су утврђене и врсте мера.

Идентификација и евиденција нематеријалног културног наслеђа уређене су одредбама чл. 50 – 54. Нацрта закона.

V. УПИС У РЕГИСТАР И ВОЂЕЊЕ РЕГИСТРА КУЛТУРНИХ ДОБАРА, НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЕВИДЕНЦИЈА ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ (члан 55-68). Упис у регистар културних добара, на основу акта о утврђивању, према врстама у складу са овим законом и посебним законима којима се уређују појединачне области заштите културних добара уређује члан 55, а садржину чланом 56. Нацрта закона.

Документација која чини досије културног добра, у зависности од врсте културног добра, који се образује и чува уз регистар и централни регистар прописана је чланом 57. Нацрта закона.

Национални регистар нематеријалног културног наслеђа и његова садржина уређени су чланом 58. Нацрта закона.

Надлежност установе заштите у погледу вођења регистара према врстама културних добара, да се на културна добра уписана у регистар културних добара ставља ознака да су под посебном заштитом, као и да Министар прописује изглед, садржину и начин стављања тих ознака, уређено је чланом 59. Нацрта закона.

Одредбама члана 60. Нацрта закона утврђују се централни регистри, надлежност за њихово вођење, обавеза дпстављања података и садржина центрелног регистра.

Поступак доношења акта о престанку својства културног добра и његовог брисања из регистра прописано је чланом 61. Нацрта закона.

Снаадржи Евиденције добара које уживају претходну заштиту, у зависности од врсте културних добара, прописује се чланом 62. Нацрта закона, док се чланом 63. предвиђа да ближу садржину и начин вођења регистара, централних регистара културних добара по врстама културног добра, осим за архивску грађу који се уређуја се посебним законом, евиденције културних добара под претходном заштитом и документацију о културним добрима која се образује и чува уз регистре прописује Министар.

Ослобађање плаћање административних и судских такса установљене републичким прописима на поднеске, решења, жалбе, као и друга акта који се односе на заштиту културног добра предвиђено је чланом 64. Нацрта закона.

Документација о културном наслеђу води се у електронском облику у јединственим информационим системима за појединачне области заштите и очувања културног наслеђа којим управља Министарство или установа заштите, како је предвиђено чланом 65. Нацрта закона, као и да ближе услове, процедуре, управљање и начин рада у јединственим информационим системима, као и обавезе установа заштите и запослених прописује Министар.

Документовање културних добара и Јединствени информациони систем културног наслеђа уређени су одредбама чл. 66 – 68. Нацрта закона.

VI. ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ (чл. 69-71) садржи одредбе којима се предвиђа да се утврђивање и спровођење мера заштите и очувања, спречавања оштећења и уништења културног наслеђа прописују посебним законима којима се уређују појединачне делатности заштите културног наслеђа, као и да је утврђивање тих мера у искључивој надлежности јавних установа заштите, које су основане на начин утврђен законом.

Приоритет у спровођењу мера заштите, како је утврђено у члану 71. има културно наслеђе, без обзира на врсту као и да ли је утврђено за културно добро, уколико је изложено ризику уништења, нестајања, озбиљном нарушавању интегритета или оштећења. Према овим одредбама Министар, на предлог надлежне установе заштите доноси решење о утврђивању културног наслеђа у опасности, ако је испуњен најмање један од критеријума утврђен овим чланом члана, којим утврђује хитне мере заштите, посебна ограничења, рокове и потребна финансијска средства.

VII. ДЕЛАТНОСТ ЗАШТИТЕ И ОЧУВАЊА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА (чл. 72-97). Делатност заштите културног наслеђа од општег је интереса за Републику Србију (члан 72), и њу обављају за то основане установе заштите и очувања културног наслеђа, у складу с одредбама овог закона и одредбама закона којима се уређују појединачне области заштите културног наслеђа (члан 73). Шта чини делатност јавне установе заштите утврђено је у члану 74, као и послови које могу да обављају и специјалне и приватне установе заштите.

Установе заштите у вршењу своје делатности дужне су да сарађују са власником односно држаоцем културног добра и другим субјектима утврђеним у члану 75, али и међусобно на усклађивању планова рада, коришћења техничке опреме, стручних кадрова и информација.

Земљиште, зграде, културна добра и друга средства установа заштите чији је оснивач Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, како је предвиђено чланом 76, користе и њима располажу установе заштите у складу са законом.

Врсте установа заштите и очувања културног наслеђа према оснивачу дефинисане су чланом 77, и оне могу бити јавне, специјалне и приватне установе заштите (члан 78), а оснивачи установа заштите и очувања културног наслеђа утврђени су у члану 79, према коме јавне установе заштите оснива Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у складу са законом, установу заштите може основати национални савет националне мањине, у складу са законом, оснивање специјалне установе заштите утврђује се посебним законом, а приватну установу заштите може основати правно и физичко лице, у складу са законом.

Члан 80. односи се на услове за основање, почетак рада и обављање делатност који се уређују законом којима се уређују појединачне области заштите културног наслеђа.

Органи установе заштите и очувања културног наслеђа (члан 81) су: директор, управни одбор и надзорни одбор. Овим одредбама утврђује се да се именовање директора установе заштите, именовање вршиоца дужности директора установе заштите, надлежности, престанак дужности и друго, утврђује на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује област културе и законима којима се уређују појединачне области заштите културног наслеђа, а надлежност, избор чланова и рад управног и надзорног одбора установе заштите, као и престанак дужности чланова управног и надзорног одбора, утврђује се на начин и по поступку прописаним одредбама закона којим се уређује област културе, а за установе заштите чија оснивачка права врши аутономна покрајина и у складу са одредбама закона којим се уређује надлежност Аутономне покрајине Војводине.

Установе заштите културног наслеђа по врстама културног наслеђа, и њихова делатност дефинисани су одредбама чл. 82 – 83, и то су завод за заштиту споменика културе, музеј, галерија, архив, кинотека и библиотека која обавља заштиту старе и ретке библиотечке грађе.

Чланом 84. Нацрта закона предвиђено је да делатност археолошких ископавања и истраживања могу обављати јавне установе заштите, у складу с одредбама закона којим се уређују археолошка истраживања, а археолошка ископавања и истраживања могу обављати поред наведених установа заштите и јавне научне и високообразовне установе у складу с одредбама закона којим се уређују археолошка истраживања.

Установе заштите дужне су да врше ревизију покретних и непокретних културних добара у роковима утврђеним посебним законима којима се уређују појединачне области заштите и очувања културних добара (члан 85).

Како је утврђено у члану 86. Нацрта закона, послове у оквиру делатности заштите и очувања културног наслеђа могу обављати лица с одговарајућим образовањем и положеним стручним испитом, у складу са законима којима се уређују појединачне области заштите културног наслеђа, а утврђивање стручне оспособљености тих лица врши се према програмима за полагање стручних испита по делатностима, на начин и у поступку прописаним законима којима се уређују појединачне области заштите и очувања културног наслеђа. Према члану 87. поједине послове заштите и очувања културног наслеђа могу да обављају и друга правна лица која испуњавају услове у складу с одредбама којима се уређују појединачне области заштите културног наслеђа, док послове истраживања, проучавања, очувања, рестаурације и конзервације могу обављати и друга правна, физичка лица и предузетници под условом да поседују лиценцу, за које се услови, начин стицања, поступак и садржина података за утврђивање испуњености услова за

издавање лиценце у области заштите и очувања културног наслеђа уређује посебним законом.

Чланом 88. Нацрта закона утврђује се право активне легитимације за надлежне јавне установе заштите имају у погледу остваривања мера заштите, коришћења културних добара и покретања кривичног поступка.

Мрежа установа заштите културног наслеђа Републике Србије установљава се чланом 89. Нацрта закона, и њу чине јавне установе заштите, осим ако посебним законом није другачије утврђено, а њену структуру централне, матичне и територијално надлежне установе заштите.

Централне установе заштите утврђене су у члану 90. Нацрта закона, и то су: Републички Завод за заштиту споменика културе, Народни музеј Србије, Државни архив Србије, Народна библиотека Србије и Југословенска кинотека, а послове централне установе заштите из члана 91. тачке 3) – 6), 13) и 16) овог закона, као и вођење централног регистра нематеријалног културног наслеђа обавља Центар за нематеријално културно наслеђе при Етнографском музеју у Београду, као поверени посао. Надлежност централних установа заштите културног наслеђа утврђене су у члану 91. Нацрта закона.

Матичност установа заштите културног наслеђа и територијално надлежне установе заштите дефинисане су одредбама чл. 92. и 93. Нацрта закона.

Одредбама чл. 94 – 97. Нацрта закона утврђује се образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе, састав (седам чланова које именује Министар на период од четири године из редова истакнутих стручњака из области заштите и очувања културног наслеђа и других сродних области), њихов делокруг, као и обавезу подношења извештаја Министру, најмање једном годишње. Према овим одредбама стручну и административно-техничку подршку раду Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе пружа Министарство. Предвиђено је и то да се средства за рад обезбеђују у буџету Републике Србије, као и то да председник и чланови Националних комитета имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Министар у складу са расположивим средствима у буџету.

VIII. ПОДРШКА НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИМ И ОБРАЗОВНИМ АКТИВНОСТИМА НА ЗАШТИТИ И ОЧУВАЊУ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА (члан 98) . Овим одредбама предвиђено је да Република Србија, односно аутономне покрајине подстичу и подржавају научно-истраживачке пројекте и програме који су од значаја за заштиту и очување културног наслеђа у складу са законом. Даље, предвиђено је да Република Србија, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, подстичу сарадњу установа заштите културног наслеђа са образовним установама, на реализацији програма, пројеката и активности у области заштите и очувања културног наслеђа. Пројекти међународне сарадње у области заштите и очувања културног наслеђа реализују се на основу међународних споразума и потписаних уговора.

IX. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ВЛАСНИКА И ДРЖАЛАЦА КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ (чл. 99-102). Ова глава Нацрта закона садржи одредбе којима се дефинише власник и држалац културног добра као ималац који је носилац права на културном добру (власник, односно ималац другог стварног права или страна у облигационом односу) или свако друго (правно или физичко) лице које, на било који начин и по било којем основу има државину над њим, односно које користи или управља културним добром, као и да се управљање непокретним културним добрима

уређује се законом којим се уређује непокретно културно наслеђе (члан 99), односно уређују права власника и држалаца (члан 100), обавезе и одговорности власника и држалаца (члан 101) и забране (члан 102).

X. ПРОМЕТ, КОМЕРЦИЈАЛНО КОРИШЋЕЊЕ И ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА КУЛТУРНИХ ДОБАРА (чл. 103-106). Овим одредбама уређују се право прече куповине које се успоставља у корист Републике Србије на културном добру у приватној својини (члан 103), а посебно да је забрањена продаја односно промет уметничких дела, односно културних добара у поступку стечаја без претходно спроведеног права прече куповине, на који начин се обезбеђује да Република Србије сачува та добра. Овим одредбама је уређена и обавеза обавештавања установе заштите културног наслеђа из члана 103. овог закона има лице које продаје, односно лице које организује продају и у случају продаје добра, за које се верује да поседују својства из члана 26. овог закона, односно добра које ужива претходну заштиту (члан 104), питање коришћења културног добра у комерцијалне сврхе (члан 104), и експропријације и административног преноса културног добра (члан 106).

XI. УВОЗ, УНОШЕЊЕ, ИЗВОЗ И ИЗНОШЕЊЕ, ПОВРАЋАЈ (чл. 107-113). Овим одредбама уређује се промет културних добара којим је предвиђено да се покретно културно добро страног порекла дозвољено увозити и уносити у складу с међународним конвенцијама и законодавством земље извозника, као и да се покретна културна добра у власништву стране државе, установе, правног или физичког лица, које на основу закљученог уговора позајми или преузме установа заштите или установа културе у Републици Србији, ради излагања или стручне и научне обраде, за које је Влада издала гаранцију којом се ови предмети изузимају од заплене, извршења и повраћаја, не могу бити предмет захтева трећих лица у поступцима извршења и обезбеђења, као и заплене и повраћаја према посебним прописима док се налазе у Републици Србији по основу тог закљученог уговора (члан 107). Одредбам овог члана предвиђено је и да установа заштите или установа културе у Републици Србији које на основу закљученог уговора позајмљује покретна културна добра из своје збирке ради излагања или стручне и научне обраде у иностранству, дужан је да прибави гаранцију надлежног органа те Државе којом се ови предмети изузимају од заплене, извршења и повраћаја према посебним прописима. Република Србија ће радити на повраћају културних добара незаконито изнесених са територије Србије, независно од историјског периода у коме су незаконито изнесени, у складу са међународним уговорима, међународним конвенцијама и националним законодавством.

Како је предвиђено чланом 108. Нацрта закона, културно добро се не може трајно извести, односно изнети из Републике Србије, осим у случајевима размене музејске, архивске, филмске или библиотечке грађе који су део збирке музеја, јавног архива или јавне библиотеке, по претходно прибављеној сагласности Владе за културна добра и културна добра од великог значаја, односно Народне скупштине Републике Србије, за културна добра од изузетног значаја. Према овим одредбама ни археолошки предмети и делови археолошког контекста се не могу трајно извести, односно изнети из Републике Србије.

Привремено изношење културног добра је уређено чланом 109, одобрење за изношење добара која уживају претходну заштиту чланом 110, а повраћај чланом 111. Нацрта закона.

Чланом 112. предвиђа се Евиденција незаконито отуђених и несталих предмета и елемената покретног културног наслеђа и материјалних добара који могу представљати

културно наслеђе, која се успоставља у циљу унапређења борбе против недозвољеног увоза, извоза, трговине и преноса својине културних добара, а чланом 113. прописује њена садржина.

XII. ПОВРАЋАЈ КУЛТУРНИХ ПРЕДМЕТА НЕЗАКОНИТО ИЗНЕСЕНИХ СА ТЕРИТОРИЈЕ ДРЖАВА ЧЛАНИЦЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (чл. 114-129). Одредбама ове главе врши се усклађивање са Директивом 2014/60/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. о повраћају културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 (исправка) – обавезујућим прописом ЕУ.

Како је предвиђено чланом 114. повраћај културног предмета незаконито изнетог са територије Републике Србије, односно са територије друге државе а која се налази на територији Републике Србије, врши се у складу са међународним уговорима, међународним конвенцијама и националним законодавством.

Шта се сматра незаконито изнесеним културним предметом са територије државе чланице Европске уније дефинисано је чланом 115, а национално благо чланом 116. Нацрта закона.

Културни предмет дефинише се чланом 117. а самостални држалац културног предмета, несамостални држалац културног предмета, јавне збирке и други појмов дефинисани су чланом 118, а Централни орган одређује чланом 119.

Повраћај културног предмета држави чланици Европске уније у поступку повраћаја културних предмета незаконито изнесених са територије држава чланица Европске и поступак за повраћај културног предмета који је незаконито изнесен са територије државе чланице Европске уније детаљно су разрађене одредбама чл. 120. и 121, док је поступање суда у поступку повраћаја културних предмета незаконито изнесених са територије држава чланица Европске уније регулисано одредбама члана 122.

Сарадња са државама чланицама у поступку повраћаја културних предмета незаконито изнесених са територије држава чланица Европске уније уређује се чланом 123.

Повраћај културних предмета незаконито изнесених са територије Републике Србије, а налазе се на територији друге државе чланице Европске уније и повраћај културног предмета незаконито изнесеног са територије државе која није чланица Европске уније уређени су одредбама чл. 124. и 125, док је повраћај културног предмета незаконито изнешеног са територије Републике Србије уређена чланом 126. Нацрта закона.

Чланом 127. су детаљно предвиђене Активности на повраћају културних предмета.

Чланом 128. је предвиђено да процедуре за повраћај културних предмета на основу овог закона не дирају, односно не утичу на поступке откривања и процесуирања кривичних дела почињених у вези са незаконитим изношењем културних предмета.

Најмање једном у три године Министарство доставља Влади извештај о спровођењу одредаба овог закона којима се уређује повраћај културних предмета незаконито изнетих са територија држава чланица, како је предвиђено чланом 129. Нацрта закона.

XIII. КАЗНЕНИМ ОДРЕДБАМА (члан-130) предвиђене су казне за прекршаје, физичко лице или одговорно лице у правном лицу / установи заштите.

XIV. НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА (чл. 131-133) Овим одредбама предвиђено је да надзор над спровођењем овог закона обавља Министарство (члан 131),

стручни надзор над радом установа заштите врше централне и матичне установе заштите, у складу са законом (члан 132), а инспекцијски надзор над применом овог закона се врши у складу са законом којим се уређује инспекцијски надзор у култури (члан 133).

XV. ПРЕЛАЗНИМ И ЗАВРШНИМ ОДРЕДБАМА (чл. 134-138) предвиђен је рок од годину дана од дана ступања на снагу овог закона да установе заштите културних добара ускладе своју организацију и рад са одредбама овог закона (члан 134). Подзаконски прописи за спровођење овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 135).

Овим одредбама је предвиђено да ће одредбе овог закона којима се преноси Директива 2014/60/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. о повраћају културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 (исправка), бити у примени су даном приступања Републике Србије Европској унији, и директно се примењују следећи прописи Европске Уније: 1) Уредба Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 од 18. децембра 2008. о извозу културних добара (Кодификована верзија); 2) Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) бр. 1081/2012 од 9. новембра 2012 за потребе Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 о извозу културних добара (Кодификована верзија), и 3) Уредба (ЕУ) 2019/880 Европског парламента и Савета од 17. априла 2019. о уносу и увозу културних добара (члан 134. Нацрта закона).

Одредбом члана 137. предвиђен је престанак важности Закона о културним добрима и одређују оједине одредбе које остају на снази.

Чланом 138. Нацрта закона предвиђено ступање на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” и примена истеком годину дана од дана његовог ступања на снагу, осим појединих одредаба овог закона који ће се примењивати даном приступања Републике Србије Европској унији.

IV. Анализа ефеката закона

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У области се прати ниво и квалитет уређености заштите културног наслеђа, како у погледу уређености елемената културног наслеђа тако и услова за обављање делатности заштите културног наслеђа, институционалне изграђености и уређености области културног наслеђа. Након што се остваре све претпоставке за функционисање заштите културног наслеђа сагласно циљевима због којих се уређује, као показатељи који би били праћени у контроли реализације су: очување целовитог корпуса културног наслеђа, проучавање, тумачење, вредновање и представљање јавности културног наслеђа.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним врдносима.

У предметној области спроводио се Закон о Закону о културним добрима („Службени гласник Републике Србије”, бр. 71/94, 52/11–др.закони, 99/11 – др.закон, 6/20 – др.закон и 35/21 – др.закон) који је усвојен 1994. године и осим термилошке застарелости, у међувремену, до данас, су се променила два устава, и читав друштвено политички систем па је било потребно ускладити се са правни системом. Поред тога Закон из 1994. године је по свом карактеру био и општи пропис јер је уређивао општа, заједничка питања заштите културних добара (архивистику, музеологију, стару и ретку књигу, непокретна културна добра и кинотеку) а истовремено је уређивао и посебно сваку област заштите културних добара. Из ових разлога Закон о културним добрима из 1994. године је компликован и обиман пропис, са бројним одредбама које су скоро неприменљиве.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Република Србија спроводи Закон о културним добрима („Службени гласник Републике Србије”, бр. 71/94, 52/11–др.закони, 99/11 – др.закон, 6/20 – др.закон и 35/21 – др.закон) који је усвојен 1994. године. Закон из 1994. године је по свом карактеру био и општи пропис који уређује општа, заједничка питања заштите културних добара (архивистику, музеологију, стару и ретку књигу, непокретна културна добра и кинотеку), као и посебно сваку област заштите културних добара. Пракса је показала да је важећи Закон о културним добрима компликован и обиман пропис, са бројним одредбама које су скоро неприменљиве. Поред тога, током примене овог закона, доношењем Устава 2006. године и значајним изменама у политичком и правном систему, дошло је и до термилошке застарелости прописа.

Из ових разлога, предлаже се промена правног уређења заштите културних добара у Републици Србији, тако што ће се донети један општи пропис којим би се уредила област очувања и системског организовања заштите културног наслеђа, утврдио статус културног наслеђа и поставила општа јединствена правила и основе заштите културних добара у Републици Србији, као и посебни закони којима би се уредиле поједине области заштите културних добара.

Нацрт закон о културном наслеђу дефинише културно наслеђе, врсте културног наслеђа, односно материјално културно наслеђе и нематеријално културно наслеђе, утврђује, циљеве заштите и очувања културног наслеђа, Стратегију заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији, врсте културног наслеђа, вредновање културног наслеђа, утврђивање културних добара, упис у регистар и вођење регистра културних добара, нематеријалног културног наслеђа и евиденцију добара која уживају претходну заштиту, Национални регистар нематеријалног културног наслеђа, јединствени информациони систем културног наслеђа, опште мере заштите, делатност заштите и очувања културног наслеђа, установе заштите и очувања културног наслеђа, делатност установа заштите, услови за њено основање, почетак рада и обављање делатност, мрежу установа заштите, централне, матичне и територијално надлежне установе заштите, поставља заједничке опште мере заштите и очувања културног наслеђа, подршку научно-истраживачким и образовним активностима на заштити и очувању културног наслеђа, утврђује права и обавезе власника и држалаца културних добара и добара под претходном заштитом, уређује промет комерцијално коришћење и експропријацију културних добара, увоз, уношење и извоз и изношење културних добара, повраћај културних предмета као имплементацију Директиве 2014/60/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. о

повраћају културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице и о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 (исправка), Сprovedбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1081/2012 од 9. новембра 2012 за потребе Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 о извозу културних добара (Кодификована верзија), Уредба Савета (ЕЗ) бр. 116/2009 од 18. децембра 2008. о извозу културних добара (Кодификована верзија), Уредба (ЕУ) 2019/880 Европског парламента и Савета од 17. априла 2019. о уносу и увозу културних добара, као одредбе са одложеном применом после уласка Србије у Европску унију, и надзор над применом Закона. Предложеним законом је утврђено да Министарство образује Национални комитет за материјално културно наслеђе и Национални комитет за нематеријално културно наслеђе.

На овај начин биће створен законски оквир за свеобухватно уређивање заштите и очувања културног наслеђа и правни оквир за детаљно уређење делатности посебним законима из свих области заштите културних добара, као основним извором права за ову материју.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Овај Закон, као основни извором права за ову материју, треба да обезбеди институционалне основе за детаљно уређење свих делатности културно наслеђа посебним законима из свих области заштите културног наслеђа, као и да обезбеди правни оквир за обезбеђивање услова неопходних за обављање делатности заштите и равномеран развој установа заштите. Тако би, поред већ донетих закона којим се уређује музејска, архивска и делатност заштите старе и ретке библиотечке грађе, требали да се донесу закони из области заштите непокретних културних добара, филмске и остале аудиовизуелне грађе.

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање система заштите културног наслеђа као и поставање система и организације и функционисање делатности заштите и очувања културног наслеђа ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању делатности.

Осим тога, садашњи законски оквир је делимично застарео и не уређује бројна питања која су од значаја за рад установа и примену добре праксе из света на коју треба да се угледамо.

Законско уређивање обавеза права и обавезе власника и држалаца културних добара и добара која уживају претходни заштиту, Јединствени информациони систем културног наслеђа, питања права и обавеза установа заштите, њихову делатност, стварање мреже установа заштите културног наслеђа, вођење упис у регистар и вођење регистра културних добара, нематеријалног културног наслеђа и евиденцију добара која уживају претходну заштиту, категорисање и утврђивање културних добара, уређивање добара под претходном заштитом, промет и извоз културних добара, повраћај културних предмета у земљу, надзор над применом закона и инспекцијски надзор, образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе и бројна друга питања су важна ради стварања јединственог система за очување и заштиту све укупно културно наслеђе Србије.

5) Која промена се предлаже?

Циљ предложених законских решења је стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување културних наслеђа и културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношење закона је неопходно и једино могуће решење за свеобухватно регулисање система заштите културног наслеђа као и поставање система и организације и функционисање делатности заштите ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању делатности.

Имајући у виду значај културног наслеђа и културних добара у савременом свету који их је препознао и као један од битних елемената покретача привредног раста, туристичке понуде једне земље и битног услова за разумевање прошлости и будућности једне земље, неопходно је сва питања у вези настанка културних добара, чувања и заштите као и друга питања у вези надлежности и рада установа заштите културног наслеђа и обавеза и права власника и држаоца, као и питања нематеријалног културног наслеђа уредити општим законом, којим ће поставити правни основи за уређење посебних области заштите културног наслеђа.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Нацрт закона ће утицати на Министарство културе и информисања, у оквиру ког функционише систем републичких установа заштите културног наслеђа, на установе заштите и очувања културног наслеђа, на кориснике услуга установа заштите културног наслеђа, на специјализована правна и физичка лица који нису део јавног сектора.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења закона систем заштите културног наслеђа не би био свеобухватно регулисан као и поставање система и организације и функционисање делатности заштите ако имамо у виду да се не могу на други начин решити актуелни проблеми са којима се свакодневно суочавају установе у обављању делатности

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

У правним системима европских земаља постоје слични модели уређења заштите културног наслеђа, нарочито ако се имају у виду обавезујући прописи ЕУ у области увоза

и извоза па се овај предлог закона уклапа у сличну или исту праксу заштите културног наслеђа.

ПРИЛОГ 3: Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Општи циљ чијем остваривању треба да допринесе доношење и примена предложеног закона је Заштита и очување културног наслеђа, циљ који је утврђен као један од приоритетних циљева Владе Србије дефинисани Акционим планом за спровођење Програма Владе.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља.

У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Посебан циљ је стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување културних наслеђа и културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје.

За постизање овог циља предузеће се следеће мере:

1. Успостављање правно уређеног и организованог система заштите и очувања културног наслеђа, његове идентификације, проучавања, вредновања, категорисања, проучавања и коришћења, као циља овог закона.
2. Уређивање институционалног и правног основа за заштиту и коришћење свих облика културног наслеђа.
3. Јасно дефинисање и остваривање циљева заштите и очувања културног наслеђа.
4. Доношење Програма заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији.
- 5.. Јединствено уређивање система вредновања и утврђивања вредности материјалног и нематеријалног наслеђа, као и утврђивања културних добара и идентификације и евиденције нематеријалног културног наслеђа.
6. Успостављање јединственог система делатности заштите и очувања културног наслеђа које обављају за то основане установе заштите и очувања културног наслеђа.
- 7.. Успостављање Мреже усанова заштите културног наслеђа Републике Србије, коју чине јавне установе заштите: централне, матичне и територијално надлежне установе заштите.
8. Образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе.
9. Обезбеђивање подршке научно-истраживачким и образовним активностима на заштити и очувању културног наслеђа.
10. Усклађеност са обавезујућим прописима ЕУ, који се односе на увоз, уношење и извоз и изношење културних добара, повраћај културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице Европске Уније.

Стварање законског оквира који ће обезбедити потпуну заштиту и очување културних наслеђа и културних добара на јединствен начин, без обзира на облик у којем настаје и где се налази један је од основних циљева који ће се постићи доношењем и спровођењем овог

закона. Уређивање ове материје законом, као и усклађена изградња и функционисање савременог система заштите и очувања културног наслеђа и добара ће утицати и на развој свести о важности очувања културних добара и нашег наслеђа за будуће генерације, односно свести да се најважнији предмети и елементи нематеријалног културног наслеђа морају заштитити од уништења јер они представљају својеврсно материјално сведочанство о постојању, организацији и функционисању друштва и државе.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Да. Нацрт закона је усклађен са циљем Заштита и очување културног наслеђа, који је утврђен као један од приоритетних циљева Владе Србије дефинисаних Акционим планом за спровођење Програма Владе. Поред тога, предложена решења су усклађена и са посебним циљевима предложене Стратегије развоја културе Републике Србије од 2020. до 2029. године: 1. унапређење регулаторног оквира, институционалних капацитета и система финансирања у култури и 2. развој система улагања у установе културе и заштиту културног наслеђа, остварује се приоритет развоја кадрова и инфраструктуре, као нормативна, инфраструктурна и управљачка основа за развој културе и стварање неопходног институционалног амбијента за савремено стваралаштво и заштиту културног наслеђа.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељи су:

1. Доношење Стратегије заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији,
2. Јединствено уређивање система вредновања и утврђивања вредности материјалног и нематеријалног наслеђа, као и утврђивања културних добара и идентификације и евиденције нематеријалног културног наслеђа,
3. Успостављање јединственог система делатности заштите и очувања културног наслеђа које обављају за то основане установе заштите и очувања културног наслеђа,
4. Успостављање Мреже установа заштите културног наслеђа Републике Србије, коју чине јавне установе заштите: централне, матичне и територијално надлежне установе заштите,
5. Образовање Националног комитета за материјално културно наслеђе и Националног комитета за нематеријално културно наслеђе, као и
6. Спроведено усклађивање са обавезујућим прописима ЕУ, који се односе на увоз, уношење и извоз и изношење културних добара, повраћај културних предмета незаконито изнесених с територије државе чланице Европске Уније.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

У току анализе разматрана је могућности status quo – не доношење Закона о културном наслеђу, односно не мењање важећег Закона о културним добрима. Ова опција није одржива из разлога што више није могуће постојећим правним оквиром обезбедити потпуну заштиту и очување културних добара.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

Измене односно допуне Закона о културним добрима којим би се извршила корекција дела уочених проблема не би било добро решење имајући у виду обим потребних измена, односно допуна, те је из наведених разлога целисходније доношење новог закона који би поставио јединствене основе за област заштите културних добара на савремен начин поставио организацију и функционисање делатности заштите, које би се појединачним прописима разрадиле.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Предвиђено је право на ослобађање од плаћања такси, пореза и других дажбина у складу са законом.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Нацртом закона је предвиђено успостављање Мреже установа заштите културног наслеђа Републике Србије, коју чине јавне установе заштите: централне, матичне и територијално надлежне установе заштите.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Могу.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Да. Расположиви ресурси су постојеће установе заштите културних добара односно заводи за заштиту споменика културе, музеји и галерије, архиви, библиотеке, кинотека, и њихови капацитети у погледу запослених и опреме и објеката.

Према Нацрту закона о културном наслеђу Централне установе заштите у Републици Србију су: Републички Завод за заштиту споменика културе, Народни музеј Србије, Државни архив Србије, Народна библиотека Србије и Југословенска кинотека.

Матичне установе заштите су јавне установе заштите које обављају матичне послове и чија се надлежност, права и обавезе, уређују се посебним законима којима се уређују појединачне делатности заштите културног наслеђа.

Територијално надлежне установе заштите су јавне установе заштите које обављају послове заштите културног наслеђа на одређеној територији у складу са посебним законима.

Установу заштите може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, друго правно или физичко лице, под условима прописаним законом.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Опција је примена регулаторне мере односно доношење Закона о културном наслеђу.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

У предстојећем периоду неће бити значајнијих ефеката на јавне приходе и расходе.

За спровођење Закона о културном наслеђу није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије за 2021. годину, јер је овим законом предвиђена његова одложена примена годину дана од дана ступања на снагу. Примена Закона се очекује крајем 2022. односно почетком 2023. године.

У члану 97. ст. 4. и 5. Закона о културном наслеђу чланови и председник Националног комитета за материјално културно наслеђе односно Националног комитета за нематеријално културно наслеђе имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Министар. Процена висина накнаде за једног члана Комитета на годишњем нивоу у бруто износу од 60.000 динара.

Сходно члану 94. став 2. Нацрта закона Национални комитет за материјално културно наслеђе и Национални комитет за нематеријално културно наслеђе, имају по седам чланова које именује Министар на период од четири године из редова истакнутих стручњака из области заштите и очувања културног наслеђа и других сродних области.

Средства за спровођење предметног акта ће се планирати у складу са лимитима утврђеним од стране Министарства финансија у поступку планирања и припреме Закона о буџету Републике Србије за 2022. и 2023. годину.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Финансијске ресурсе потребно је обезбедити из буџета Републике Србије.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе ?

Неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

За спровођење Закона о културном наслеђу није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије за 2021. годину, јер је овим законом предвиђена његова одложена примена годину дана од дана ступања на снагу. Примена Закона се очекује крајем 2022. односно почетком 2023. године.

У члану 97. ст. 4. и 5. Закона о културном наслеђу чланови и председник Националног комитета за материјално културно наслеђе односно Националног комитета за нематеријално културно наслеђе имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Министар. Процена висина накнаде за једног члана Комитета на годишњем нивоу у бруто износу од 60.000 динара.

Средства за спровођење предметног акта ће се планирати у складу са лимитима утврђеним од стране Министарства финансија у поступку планирања и припреме Закона о буџету Републике Србије за 2022. и 2023. годину.

Напомињемо да се средства за накнаде за рад председника и чланова Националног комитета за нематеријално културно наслеђе од 2012. године обезбеђују у буџету Републике Србије на Програму 1202, Програмска активност 0011, апропријација економска класификација 423. Такође, средства потребна за рад, односно накнаде за рад председника и чланова Националног комитета за материјално културно наслеђе се обезбеђују на Програму 1202, Програмска активност 0001, апропријација економска класификација 423.

Сходно члану 94. став 2. Нацрта закона Национални комитет за материјално културно наслеђе и Национални комитет за нематеријално културно наслеђе, имају по седам чланова које именује Министар на период од четири године из редова истакнутих стручњака из области заштите и очувања културног наслеђа и других сродних области.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Делимично.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузрковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Нацрт закона неће створити додатне трошкове за привреду. Поред тога, стварањем законског оквира којим ће обезбеђује потпуна заштита и очување културног наслеђа и културних добара на јединствен начин, ствара услове за тзв. одрживо коришћење културног наслеђа. Одрживо коришћење културног наслеђа обухвата његову заштиту и коришћење. Коришћењем културног наслеђа се остварују приходи, који се делом могу поново улагати у њену заштиту. То обезбеђује одрживост културног наслеђа и уједно омогућује додатно финансирање из других извора, не ослањајући се само на буџетска средства. Поред тога, привредно коришћење културне баштине утиче на подизање свести и разумевање шире јавности о њеном значају за идентитет, заједништво и друштвену кохезију. Коришћење се спроводи кроз два облика: културни туризам и предузетништво засновано на културном наслеђу.

Културно наслеђе својом разноликошћу, бројношћу, вредностима, значајем и распрострањеношћу представља значајан потенцијал за развој предузетништва, које има важну улогу за национални и локални друштвено-економски развој (запошљавање, нова

предузећа, иновације, јавни приходи, подстицање развоја других привредних и друштвених делатности и др.). Осим значаја за економски развој, предузетништво засновано на културној баштини доприноси стварању симболичких вредности и неговању идентитета. Уз примену стандарда и показатеља одрживости, оно постаје и кључан фактор одрживог коришћења културне баштине јер обезбеђује додатна финансијска средства за заштиту и очување.

Предузетништво засновано на културном наслеђу чини скуп делатности чијим производима и услугама комерцијалну вредност даје креативни рад заснован на познавању историје, уметности и културе. По правилу, не финансирају се из јавних извора, на тржишту имају своје специфичне потрошаче, а доприносе стварању симболичких вредности и неговању идентитета. Као подручја која добро покривају комплекс предузетништва заснованог на културној баштини, могу се издвојити: културне индустрије (креирање и продукција музике, уметничких представа, занатство, књижевност, визуелне уметности, изложбе, фестивала, као и издаваштво, архитектура, дизајн и др.) и културни менаџмент (истраживање, планирање, продукција, организовање, вођење културних пројекта, финансирање, маркетинг, промоција, информирање као и образовање и оспособљавања менаџера).

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Не.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција утиче на увећање друштвеног богатства на начин очувања културног наслеђа.

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

2) Изабрана опција неће грађанима проузроковати директне трошкове и користи (материјалне и нематеријалне). Поред тога, имајући у виду да су у савременом свету

културно наслеђе и културна добра један од битних елемената за покретање привредног раста, туристичке понуде једне земље, као и битан услов за разумевање прошлости и пројектовања будућности једне земље, процеси настанка културних добара, као и чувања и заштите културне баштине су предмет посебне бриге модерне државе (на централном, регионалном и локалном нивоу организовања)

3) Систематском заштитом и очувањем културне баштине, држава треба да обезбеђује стабилност културних вредности и потенцијал за даљи развитак Републике Србије, њено афирмисање у савременом свету, подизање нивоа економске конкурентности, као и квалитета живота.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Није релевантно.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Није релевантно.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Није релевантно.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Није релевантно.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Није релевантно.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Није релевантно.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и

у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на животну средину, укључујући воду, ваздух и обновљиве изворе енергије.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Нацрт закона неће произвести никакав утицај на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Нацрт закона не представља ризик по животну средину и здравље људи.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Нацрт закона не утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Нацртом закона предвиђа се систем обављања послова централне установе, матичних и територијално надлежних установа заштите културног наслеђа у мрежи установа заштите културног наслеђа.

Министарство културе и информисања, други државни органи у оквиру свог делокруга, надлежни органи аутономних покрајина и локалних самоуправа као и установе заштите културног наслеђа представљају капацитете за спровођење предложених решења.

Предвиђено је доношење подзаконских прописа у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о културном наслеђу, а пуни капацитет примене мера заштите културног наслеђа оствариће се и доношењем посебних прописа у областима заштите културног наслеђа.

1. Стратегија развоја заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији
 - (члан 10. став 1. Нацрта закона)
 - доноси Влада, на предлог министра надлежног за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
2. Правилник о изгледу, садржини и начину стављања ознака културних добара да су под посебном заштитом
 - (члан 59. став 3. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
3. Правилник о ближој садржини и начину вођења регистара и централних регистара културних добара по врстама културног добра, осим за архивску грађу који се уређуја посебним законом, евиденције културних добара под претходном заштитом и документацију о културним добрима која се образује и чува уз регистре
 - (члан 63. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
4. Правилник о ближим условима, процедурама, управљању и начину рада у јединственим информационим системима, као и обавезама установа заштите и запослених
 - (члан 65. став 2. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
5. Правилник о потребној документацији и начину издавања одобрења за изношење добара која уживају претходну заштиту у иностранство
 - (члан 110. став 2. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
6. Правилник о ближој садржини Евиденције отуђених и несталих предмета и елемената покретног културног наслеђа и материјалних добара који могу представљати културно наслеђе, начину вођења, процедурама и управљању подацима
 - (члан 113. став 4. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона

Поред Националног комитета за нематеријално културно наслеђе образоваће се и Национални комитет за материјално културно наслеђе. Ови комитетти сходно одредбама Нацрта закона имају по седам чланова које именује Министар на период од четири године из редова истакнутих стручњака из области заштите и очувања културног наслеђа и других сродних области.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Министарство културе и информисања има потребне капацитете за спровођење законских одредби.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Није потребно.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Да.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Позитивно утиче на владавину права јер обезбеђује свеобухватну заштиту културних добара и културног наслеђа.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Повећава одговорност и транспарентност рада јавне управе, установа и власника и држалаца културних добара.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Предвиђено је доношење подзаконских прописа у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о културном наслеђу, а пуни капацитет примене мера заштите културног наслеђа оствариће се и доношењем посебних прописа у облатима заштите културног наслеђа.

1. Стратегија развоја заштите и очувања културног наслеђа у Републици Србији

- (члан 10. став 1. Нацрта закона)

- доноси Влада, на предлог министра надлежног за културу

- рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона

2. Правилник о изгледу, садржини и начину стављања ознака културних добара да су под посебном заштитом

- (члан 59. став 3. Нацрта закона)

- прописује министар надлежан за културу

- рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона

3. Правилник о ближој садржини и начину вођења регистара и централних регистара културних добара по врстама културног добра, осим за архивску грађу који се уређуја посебним законом, евиденције културних добара под претходном заштитом и документацију о културним добрима која се образује и чува уз регистре

- (члан 63. Нацрта закона)

- прописује министар надлежан за културу

- рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона

4. Правилник о ближим условима, процедурама, управљању и начину рада у јединственим информационим системима, као и обавезама установа заштите и запослених
 - (члан 65. став 2. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
5. Правилник о потребној документацији и начину издавања одобрења за изношење добара која уживају претходну заштиту у иностранство
 - (члан 110. став 2. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона
6. Правилник о ближој садржини Евиденције отуђених и несталих предмета и елемената покретног културног наслеђа и материјалних добара који могу представљати културно наслеђе, начину вођења, процедурама и управљању подацима
 - (члан 113. став 4. Нацрта закона)
 - прописује министар надлежан за културу
 - рок годину дана од дана ступања на снагу овог закона

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Да.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Финансијска средства за спровођење изабране опције ће бити обезбеђена. Није потребно спровођење јавне набавке.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не.

V. Процена финансијских средстава потребних за спровођење закона

За спровођење Закона о културном наслеђу није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије за 2021. годину, јер је овим законом предвиђена његова одложена примена годину дана од дана ступања на снагу. Примена Закона се очекује крајем 2022. односно почетком 2023. године.

У члану 97. ст. 4. и 5. Закона о културном наслеђу чланови и председник Националног комитета за материјално културно наслеђе односно Националног комитета

за нематеријално културно наслеђе имају право на накнаду за рад у висини коју утврди Министар.

Средства за спровођење предметног акта ће се планирати у складу са лимитима утврђеним од стране Министарства финансија у поступку планирања и припреме Закона о буџету Републике Србије за 2022. и 2023. годину.

Напомињемо да се средства за накнаде за рад председника и чланова Националног комитета за нематеријално културно наслеђе од 2012. године обезбеђују у буџету Републике Србије на Програму 1202, Програмска активност 0011, апропријација економска класификација 423. Такође, средства потребна за рад, односно накнаде за рад председника и чланова Националног комитета за материјално културно наслеђе се обезбеђују на Програму 1202, Програмска активност 0001, апропријација економска класификација 423.